

Yrkesintroduktion för baspersonal inom äldreomsorgen

Guide till webbaserat stöd

Guide till webbaserat stöd

Yrkesintroduktion för baspersonal inom äldreomsorgen är ett webbaserat stöd på Kunskapsguiden. Där ges en samlad bild av vad som kan ingå i ett introduktionsprogram. Innehållet vänder sig i första hand till dig som introducerar nyanställd baspersonal i äldreomsorgen eller planerar för introduktion av nyanställda. Innehållet kan med fördel även användas av handläggare och andra som söker kunskap inom området.

Denna guide informerar om webbstödet i korthet, om struktur och innehåll på Kunskapsguiden och hur det kan användas.

Webbstödet i korthet

Utgångspunkten för webbstödet är de kunskapsområden som bedöms som relevanta för nyanställd baspersonal och de kunskapsstödande produkter som tagits fram av Socialstyrelsen och andra aktörer. Inget färdigt introduktionsprogram är framtaget, utan tanken är att kommunerna ska få stöd och kunna göra lokala och regionala anpassningar utifrån de behov som finns.

Tanken är att webbstödet ska:

- inspirera och ge stöd i planeringen av introduktionen av nyanställd baspersonal i äldreomsorgen
- underlätta att ta del av den grundläggande kunskap som behövs för att kunna arbeta inom äldreomsorgen samt stödja personal som söker kunskap inom området
- ge erfaren personal möjlighet att komplettera och förnya sin kunskap och kompetens inom yrkesområdet
- fungera för baspersonal och handläggare inom andra verksamhetsområden som söker kunskap om äldreomsorgsfrågor.

Struktur och innehåll utifrån relevanta kunskapsområden

Yrkesintroduktion för baspersonal inom äldreomsorgen presenteras som ett tema inom området äldre. Temat är strukturerat utifrån åtta olika kunskapsområden som nås från temats startside.

The screenshot shows the 'KUNSKAPSGUIDEN' website. The main navigation bar includes 'Områden och teman', 'Utbildningar', 'Aktuellt', 'Om Kunskapsguiden', 'Gemensam författningssamling', and 'Tackl'. The search bar is labeled 'Sök på webbplatsen'. The breadcrumb trail is 'Start > Områden och teman > Yrkesintroduktion för baspersonal inom äldreomsorgen > Om yrkesintroduktion'. The main heading is 'Yrkesintroduktion för baspersonal inom äldreomsorgen'. Below this, there are several sections: 'Om yrkesintroduktion', 'Delaktighet och bemötande', 'Uppdrag och ansvar', 'Hälsa', 'Äldres särskilda behov', 'Samverkan', 'Arbeta utifrån individens behov', 'Trygghet och säkerhet', and 'Publikationer'. Each section has a brief description of its content. For example, 'Om yrkesintroduktion' states that the elderly care environment is complex and that a good introduction is crucial for quality of work. 'Delaktighet och bemötande' discusses the importance of individualized care and respect for the elderly. 'Uppdrag och ansvar' mentions that social care workers need basic knowledge of laws and regulations. 'Hälsa' notes that aging does not necessarily mean poor health. 'Äldres särskilda behov' highlights the need for individualized care as people age. 'Samverkan' emphasizes the importance of collaboration between different sectors. 'Arbeta utifrån individens behov' stresses the need to tailor care to the individual. 'Trygghet och säkerhet' mentions the responsibility of social care workers to ensure safe work conditions. 'Publikationer' lists relevant publications on the topic.

- **Om yrkesintroduktion** ger vägledning om hur introduktion kan läggas upp. Erfarenheter och exempel ges på hur två kommuner arbetar med introduktion av nyanställd baspersonal.

Övriga kunskapsområden samlar relevant kunskap om vad ett introduktionsprogram kan innehålla och ger tips om fördjupad kunskap.

- **Delaktighet och bemötande** handlar bland annat om hur personalen inom äldreomsorgen kan stödja äldre personer att själva bestämma över sin vardag. Den nationella värdegrunden tas upp liksom bemötande ur olika perspektiv. Ett avsnitt berör tvångs- och begränsningsåtgärder.

- **Uppdrag och ansvar** ger grundläggande kunskaper om centrala lagar och regler som styr både socialtjänstens och hälso- och sjukvårdens områden som rör äldre personer. Till exempel skyldighet att rapportera enligt lex Sarah samt bestämmelser om sekretess och tystnadsplikt.
- **Hälsa** behandlar flera aspekter av åldrandet, till exempel det normala åldrandet och vanliga sjukdomar hos äldre personer. Ett avsnitt handlar om att förebygga fall, trycksår och undernäring. Ett annat avsnitt rör hjälpmedel.
- **Äldres särskilda behov** tar upp det som är viktigt för livskvalitet och hälsa, exempelvis det som rör mat och läkemedel hos äldre personer. Ett avsnitt handlar om palliativ vård i livets slutskede.
- **Samverkan** handlar om vikten av att socialtjänsten samarbetar och samverkar på olika nivåer. Exempel ges på hur en framgångsrik samverkan kan se ut och när en samordnad individuell plan, SIP, kan vara till hjälp.
- **Arbeta utifrån individens behov** handlar om att det är den äldre personens behov som ska styra de insatser som ges av socialtjänsten. Här beskrivs hur man handlägger ett ärende inom socialtjänsten. Modellen Individens behov i centrum, IBIC, är ett stöd i arbetet.
- **Trygghet och säkerhet** tar upp vikten av en bra arbetsmiljö och att det ökar säkerheten och tryggheten hos såväl personal som äldre personer som tar emot stöd. Olika risker i arbetsmiljön berörs. Ett avsnitt handlar om basala hygienrutiner som är viktigt för att minska smittspridning inom vård och omsorg.

Så kan webbstödet användas i praktiken

Introduktion för nyanställd baspersonal kan delas upp i två delar – arbetsplatsintroduktion och yrkesintroduktion. Arbetsplatsintroduktionen handlar om den specifika arbetsplatsen och lokala förhållanden, till exempel hantering av nycklar, larm och brandsäkerhet. Yrkesintroduktionen fokuserar på de olika delarna i yrkesrollen, mötet med den enskilde i verksamheten och personens individuella behov.

Stödet till yrkesintroduktionen på Kunskapsguiden kan med fördel användas vid planering, för att säkerställa grundläggande kunskaper, vid mentorskap och handledning samt uppföljning och återkoppling. Här följer några exempel:

- **Vid planering för själva yrkesintroduktionen av nyanställda.** Vilka delar bör ingå i introduktionen? Vad behöver den nyanställde ha kunskap om för att kunna utföra arbetet på ett bra och säkert sätt? Här kan innehållet i de olika kunskapsområden som ingår i yrkesintroduktionen ge inspiration.

Exempel: Niklas är tillbaka i hemtjänsten efter att ha jobbat fem år inom en helt annan verksamhet. Sedan 2016 gäller samma hygienregler inom hälso- och sjukvården vid arbete inom hemtjänst och särskilda boenden. I samband med introduktionen får Niklas därför gå den 15 minuter långa webbutbildningen om basala hygienrutiner som nås via yrkesintroduktionen (se temats del Trygghet och säkerhet). Efter godkänt resultat kan Niklas även skriva ut diplom för att visa att han klarat utbildningens kunskapstest.

- **Säkerställa att personalen har grundläggande kunskaper inom vissa områden,** till exempel säker läkemedelshantering och demens.

Exempel: Sahar ska vikariera på ett demensboende. Hon får därför som en del av introduktionen gå de avgiftsfria webbutbildningarna Jobba säkert med läkemedel (se temats del Äldres särskilda behov) och Demens ABC (se temats del Hälsa). De innehåller även kunskapstest och efter godkänt resultat kan Sahar skriva ut diplom för att visa att hon klarat utbildningarna.

- **Mentorer eller handledare som den nyanställde kan vända sig till** med frågor under den första tiden på sitt nya arbete. Är det några särskilda kunskaper som är bristfälliga hos den nyanställde? Här kan innehållet i de olika kunskapsområdena ge stöd för att höja kompetensen.

Exempel: Anna har precis börjat inom hemtjänsten. Hon har uttryckt oro över att hon har dålig erfarenhet av att laga mat till äldre personer. Handledaren ger henne praktiska tips och skriver även ut Livsmedelsverket broschyr för omsorgspersonal om måltider i äldreomsorgen (se temats del Äldres särskilda behov). Den innehåller en rad konkreta råd om vad hemtjänstpersonalen bör tänka på när man lagar mat till äldre.

- **Vid uppföljning och återkoppling.** Chef eller mentor/handledare bör ha regelbundna uppföljningssamtal för att stämna av hur introduktionen fungerar. Webbstödet kan då användas för att hitta relevant kunskap som kanske efterfrågas efter att den nyanställde har arbetat en tid.

Exempel: Anders berättar vid ett uppföljningssamtal att han har hört uttrycket SIP flera gånger av kollegorna, men att han är osäker på vad det egentligen står för. Han får då ta del av både den film och den broschyr som beskriver vad en samordnad individuell plan, en så kallad SIP, är (se temats del Samverkan).

Webbstödet utgår från Socialstyrelsens allmänna råd, handböcker och andra vägledande material

Webbstödet utgår från Socialstyrelsens allmänna råd om grundläggande kunskaper hos personal som arbetar i socialtjänstens omsorg om äldre (SOSFS 2011:12). Innehållet utgår även från lagar, föreskrifter, handböcker och andra vägledande material.

Hänvisning till aktuella kunskapsstöd görs i direkt anslutning till det aktuella kunskapsområdets olika avsnitt. Exempel på kunskapsstödjande produkter är:

- Äldreomsorgens nationella värdegrund – Ett vägledningsmaterial. Socialstyrelsens utbildningsmaterial om den nationella värdegrunden.
- Webbutbildningen Jobba säkert med läkemedel som har tagits fram av Sveriges Kommuner och Landsting och förvaltas av Svenskt Demenscentrum.
- Bra mat i äldreomsorgen för omsorgspersonal i särskilt boende och hemtjänst. Råd från Livsmedelsverket.
- Handläggning och dokumentation inom socialtjänsten. Handbok från Socialstyrelsen.

Här hittar du det webbaserade stödet om yrkesintroduktion för baspersonal inom äldreomsorgen

Det webbaserade stödet finns på www.kunskapsguiden.se

[Yrkesintroduktion för baspersonal inom äldreomsorgen](#)

Kontakt

För frågor och synpunkter om det webbaserade stödet, kontakta kunskapsguiden@socialstyrelsen.se.